

Educació literària

El currículum d'educació literària posa en valor la literatura com a eina fonamental per al desenvolupament lingüístic, cultural i personal de l'alumnat. A través de la lectura, es potencia tant el plaer estètic com l'adquisició de coneixements relacionats amb diferents èpoques i gèneres. Alhora, es fomenta el pensament crític mitjançant l'anàlisi de valors, temes i estils literaris, establint vincles amb la realitat actual i potenciant la creativitat i l'expressió personal a través de la producció de textos propis, com ara contes, poemes o diàlegs. L'objectiu és que els infants no només coneguin la literatura, sinó que la visquin, la comprenguin i la relacionin amb altres manifestacions artístiques i culturals, emprant-la com un mitjà d'expressió i reflexió.

La lectura literària requereix una actitud activa per part del lector, que ha d'aprendre a conviure amb les ambigüitats, identificar els silencis i els buits del text, i desenvolupar la paciència per anar descobrint progressivament els seus significats. Llegir literatura implica jugar amb el que el text diu i el que suggereix, amb allò que revela i el que oculta, interpretant-ne els matisos i negociant-ne els sentits.

*Dins del **bloc de sabers d'educació literària a primària es treballa el desenvolupament de la competència literària amb l'objectiu d'acostar els alumnes a la literatura com una experiència per descobrir i aprendre.** Es promou el contacte directe amb textos de diferents gèneres per fomentar l'hàbit lector, alhora que es desenvolupen estratègies de comprensió i interpretació que ajuden a identificar elements constitutius i establir connexions amb la seva pròpia experiència i context. També s'impulsa la producció de textos literaris per estimular la creativitat i l'expressió escrita mentre s'experimenta i es desenvolupa un estil propi.*

Finalment, es treballa la descoberta i valoració del patrimoni literari, adaptant les lectures al nivell de l'alumnat perquè en pugui gaudir i comprendre'n el significat. A més, es promou una actitud reflexiva i crítica davant els textos que ajudi a argumentar opinions, expressar preferències i valorar la literatura com una eina de coneixement, imaginació i diàleg amb el món.

BLOC 6: EDUCACIÓ LITERÀRIA

1r i 2n	3r i 4t	5è i 6è
Lectura d'obres o petits fragments variats de la literatura adequats als seus interessos (contes, narracions rimades, àlbums il·lustrats,	Lectura d'obres o fragments literaris que permetin conèixer les característiques més rellevants dels gèneres discursius.	Lectura d'obres o fragments literaris variats que permetin identificar les convencions pròpies de cada gènere.

BLOC 6: EDUCACIÓ LITERÀRIA

poemes, etc.).

- Introducció a itineraris lectors
- Lectura compartida per part de l'adult
- Inici de la lectura autònoma compartida o individual amb suport i ajuda de la mestra
- Participació en la conversa literària amb connexió amb les vivències pròpies

Comprensió dels elements constitutius essencials de l'obra literària:

- Personatges i escenaris
- Seqüència narrativa (inici, nus i desenllaç)
- Diferenciació entre contes, poemes i endevinalles
- Musicalitat del llenguatge, rima, vinyeta, bafarada, etc.

Establiment de vincles de la literatura amb altres manifestacions artístiques i culturals amb acompanyament:

- Relació de contes populars amb cançons, titelles i arts visuals
- Il·lustració d'escenes o personatges de les històries llegides

Inici de la construcció de la identitat lectora per mitjà de diverses modalitats de lectura (autònoma, compartida i guiada) amb valoració estètica:

- Expressió de preferències sobre contes, històries i personatges
- Participació en recomanacions de llibres senzills entre companys

- Coneixement de convencions pròpies com la narrativa, el còmic, l'àlbum, etc.
- Lectura autònoma de narrativa breu, còmics i textos poètics més elaborats
- Lectura individual i compartida amb reflexió sobre el contingut
- Participació activa i argumentada en les converses literàries.

Anàlisi dels elements constitutius essencials de l'obra literària:

- Temes i trames en obres narratives senzilles
- Diferenciació de gèneres literaris bàsics (conte, novel·la curta, teatre, poesia)
- Personatges i evolució dins de la història

Establiment de vincles de la literatura amb altres manifestacions artístiques i culturals, de forma guiada:

- Comparació entre llibres i adaptacions en cinema o teatre
- Relació de poemes amb música o dansa

Construcció de la identitat lectora mitjançant la lectura autònoma i la lectura compartida i guiada amb valoració estètica i argumentada:

- Argumentació sobre gustos lectors
- Guia de lectures amb opinions sobre llibres llegits
- Recomanació argumentada de lectures entre companys

Ús de les biblioteques com a espai de trobada d'activitats literàries

- Argumentació de la tria autònoma de l'itinerari lector
- Foment del pensament crític a través de converses literàries i la comparació d'obres

Valoració dels elements constitutius de l'obra literària:

- Tema principal i subtemes
- Gènere i subgèneres
- Elements narratius i estructurals de les obres, com ara el paper del narrador, etc.
- Estils i característiques pròpies dels gèneres literaris
- Valoració crítica i argumentada

Establiment de vincles de la literatura amb altres manifestacions artístiques i culturals, de forma guiada, si cal:

- Anàlisi d'obres literàries inspirades en art o història
- Reflexió sobre com la literatura influeix en altres formes d'expressió cultural

Progrés en la construcció de la identitat lectora per mitjà de la lectura autònoma i la lectura compartida i guiada amb valoració crítica i estètica:

- Reflexió crítica i justificada sobre obres llegides
- Ressenyes literàries senzilles
- Recomanació de lectures

Ús de les biblioteques com a espai de trobada d'activitats literàries compartides i com a element impulsor de comunitats lectores<.

BLOC 6: EDUCACIÓ LITERÀRIA

Ús de les biblioteques com a element impulsor d'activitats i de comunitats lectores:

- Participació en racons de lectura a l'aula
- Exploració lliure de llibres a la biblioteca del centre
- Visita programada a la biblioteca pública de l'entorn

Reconeixement de les dades bàsiques d'un llibre amb acompanyament:

- Autors, il·lustradors, editorial, col·lecció
- Coberta, guarda, portada, llom, etc.

Esriptura de textos literaris senzills a partir de models coneguts i analitzats, amb acompanyament:

- Rodolins, endevinalles, contes
- Llibres senzills amb text i imatge amb les parts indicades
- Finals alternatius per a contes o històries conegudes

Exploració de la relació entre text i imatge que s'estableix als àlbums il·lustrats amb acompanyament:

- Relació entre imatges i text per entendre la història
- Funció de la il·lustració segons el context

compartides i com a element impulsor de comunitats lectores:

- Recerca guiada de llibres segons interessos
- Participació en activitats de dinamització lectora
- Visita programada a la biblioteca d'entorn amb registre d'usuari

Reconeixement de les dades bàsiques d'un llibre de forma progressivament autònoma:

- Autors, traductors, il·lustradors, editorial, col·lecció, etc.
- Observació i conversa literària al voltant de la coberta, la guarda, la portada, el llom i altres elements físics del llibre i elements literaris rellevants com el gènere, l'estructura, etc.

Esriptura de textos narratius i poètics a partir de models coneguts i analitzats, utilitzant recursos literaris, amb progressiva autonomia:

- Contes o històries curtes amb estructura clara
- Ús de metàfores i recursos expressius senzills en poemes
- Cal·ligrama i acròstic

Exploració i interpretació de la relació entre text i imatge que s'estableix als àlbums il·lustrats amb acompanyament:

- Anàlisi del significat de les il·lustracions més enllà del text a partir de la relació que s'estableix
- Connexions literàries entre diferents obres i entre obres d'un mateix autor

- Gestió autònoma de la biblioteca de l'aula i ús de catàlegs digitals
- Participació en tertúlies literàries
- Visites freqüents a la biblioteca d'entorn
- Preparació activa d'activitats de dinamització lectora

Reconeixement de les dades bàsiques d'un llibre en contextos variats i de forma autònoma:

- Autors, traductors, il·lustradors, editorial, col·lecció, localitat i any d'edició, etc.
- Recerca sobre autors i obres de diferents èpoques i cultures.

Esriptura de textos narratius i poètics a partir de models coneguts i analitzats, utilitzant recursos literaris de manera original i amb riquesa lèxica, de forma autònoma:

- Històries complexes amb diàlegs i descripcions detallades
- Textos poètics amb ús intencionat de recursos literaris
- Poesia visual a partir de referents

Exploració i interpretació de la relació entre text i imatge que s'estableix als àlbums il·lustrats, de forma progressivament autònoma:

- Veus narratives diferents
- Comparar tipus de narradors visuals i textuals i veure quins efectes genera sobre la lectura
- Interpretació crítica de la relació entre imatge i text i l'efecte que genera durant la lectura
- Anàlisi de l'estil visual en diferents autors d'àlbums il·lustrats

COMPETÈNCIES amb les quals es relaciona		1r i 2n		3r i 4t		5è i 6è	
		Saber al currículum	Proposta d'exemple	Saber al currículum	Proposta d'exemple	Saber al currículum	Proposta d'exemple
C2 C4 C7 C8	1	Lectura d'obres o fragments variats i diversos de la literatura infantil adequats als seus interessos i organitzats en itineraris lectors.	El docent llegeix diàriament obres i fragments d'obres que s'han seleccionat en cicle, per tal de garantir un itinerari lector variat, ric i coherent al llarg del pas pel cicle. Es fan algunes recomanacions per cicles. Després, les obres llegides es deixen a la biblioteca d'aula dels infants. #CL	Lectura d'obres o fragments variats i diversos de la literatura infantil, adequats als interessos propis i organitzats en itineraris lectors.	Selecció d'un corpus per part del mestre que reculli diferents tipologies de llibres il·lustrats, especialment àlbums amb diferents estructures i característiques que permetin la lectura literària, així com antologies de poesia, narrativa, etc., per facilitar l'accés a aquestes obres a l'escola. #CL	Lectura d'obres o fragments variats i diversos de la literatura adequats a la seva edat i organitzats en itineraris lectors.	Els mestres del cicle superior seleccionen sis obres literàries de diferent gènere –o no–, per ser llegides pel mateix docent al llarg d'un trimestre (una obra per trimestre en lectura descendent). La idea és organitzar, al llarg dels dos anys, un itinerari lector adequat al grup, alhora que es generen espais de conversa literària i es relacionen obres, autors i estils. #CL #CO

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Educació
i Formació Professional**

C2 C4 C5 C7 C8	2	<i>Comprensió dels elements constitutius essencials de l'obra literària (tema, personatges, trama, escenari) i dels diferents gèneres literaris, a partir de la lectura compartida i guiada d'obres de qualitat.</i>	Els infants reescriuen un conte ja conegut, sobre el qual poden decidir fer petites modificacions o no fer-ne. Quan es llegeixen se'n contrasten les diferents versions parant especial atenció a l'existència de canvis o no, i en quins elements es troben: en els personatges, la trama, l'escenari. #EE #RL	<i>Anàlisi dels elements constitutius essencials de l'obra literària (tema, protagonista, personatges secundaris, trama, escenari, llenguatge) i dels diferents gèneres literaris, a partir de la lectura compartida i guiada d'obres de qualitat.</i>	A partir del llibre <i>Mau Iz lo</i> , de Carson Ellis, es treballa en la creació del llenguatge de l'obra a partir de generar un diccionari que tradueixi el text original en una llengua inventada. El llibre s'emmarca temàticament dins el cicle de vida dels éssers vius, de les plantes i de la metamorfosi animal, i permet una conversa literària rica en elements narratius textuais i d'il·lustració. #CL	<i>Valoració dels elements constitutius de l'obra literària (tema, protagonista, personatges secundaris, trama, escenari) i dels diferents gèneres literaris, a partir de la lectura compartida i guiada d'obres de qualitat i de forma progressivament autònoma.</i>	Dins d'una SdA vinculada a l'àrea de Coneixement del Medi Social, sobre l'edat mitjana, es proposa la lectura de fragments de novel·les històriques d'aquesta etapa. S'analitzen per escrit temàtiques, escenaris i contextos i es vinculen els elements de ficció amb els reals, treballats en el marc de la situació. #EE
C2 C4 C8	3	<i>Establiment de vincles de la literatura amb altres manifestacions artístiques i culturals amb acompanyament.</i>	En acabar una de les lectures de grup, sobre la qual s'han articulat converses que n'han afavorit la comprensió, el debat, el diàleg, etc., es proposa als infants que representin l'obra amb altres llenguatges artístics (una dansa, una il·lustració, una escultura, una poesia, un ritme, etc.). Es farà una exposició de les diferents	<i>Establiment de vincles de la literatura amb altres manifestacions artístiques i culturals, de forma guiada.</i>	Amb el llibre <i>El meu gat és molt bèstia</i> , de Gilles Bachelet, es fa una revisió de les grans obres de pintura universal que hi apareixen. A partir de la visió de l'autor i de l'obra real, els infants escriuen una petita referència sobre l'autor, l'obra, la tècnica, la temàtica, etc. i en fan una versió pictòrica pròpia, que es pot acabar exposant.	<i>Establiment de vincles de la literatura amb altres manifestacions artístiques i culturals, de forma guiada, si cal.</i>	A partir d'una novel·la que transcorre al territori proper al centre dels alumnes, es pot plantejar fer una ruta literària, creant-la de nou o buscant-ne una de creada i reconèixer espais concrets on es pugui passejar per edificis, carrers, espais naturals, etc. de la novel·la i del territori. #RL

			interpretacions artístiques del mateix text.		#EE		
C7	4	<i>Inici de la construcció de la identitat lectora, afavorint l'expressió de gustos i interessos per mitjà de la lectura autònoma i la lectura compartida i guiada.</i>	A partir de les obres que llegeix el mestre als infants, així com de les que tenen a l'abast, es mantenen converses explícites sobre els diferents tipus de llibres (àlbums il·lustrats, novel·les, poesies, llibres de coneixement, revistes, etc.) i les diferents habilitats lectores que calen per llegir-los. #CO	<i>Construcció de la identitat lectora, afavorint l'expressió de gustos i interessos i la valoració argumentada de les obres, mitjançant la lectura autònoma i la lectura compartida i guiada.</i>	Es construeix per torns, per part dels infants i durant tot el curs, una constel·lació literària a partir dels seus gustos i interessos, pensant que han d'argumentar el perquè de la tria i com els relacionen entre ells. Prèviament, el mestre n'ha fet un modelatge argumentant les connexions de les obres. #CO	<i>Progrés en la construcció de la identitat lectora, afavorint l'expressió de gustos i interessos i la valoració crítica elemental de les obres, per mitjà de la lectura autònoma i la lectura compartida i guiada.</i>	Al llarg del cicle, es proposa al grup-classe l'elaboració d'un quadern lector, en què de manera individual vagin registrant aquelles lectures que han fet. Hi poden quedar totes anotades: les personals, les de grup o les compartides. També hi pot haver lloc per a recomanacions. La idea és crear un material personal que tingui espai per a la creativitat, l'esperit crític i la definició d'una identitat lectora. #CL
C7	5	<i>Ús de la biblioteca de l'aula, del centre i de l'entorn proper com a espai de trobada d'activitats literàries compartides i com a element impulsor de comunitats lectores.</i>	S'estableix un espai de recomanacions dels llibres de l'aula entre els infants. L'argumentació de la recomanació va més enllà del m'agrada/no m'agrada. Amb l'ajuda del docent es preparen els motius pels quals recomanen la lectura: perquè és del mateix	<i>Ús de la biblioteca de l'aula, del centre i de l'entorn proper com a espai de trobada d'activitats literàries compartides i com a element impulsor de comunitats lectores.</i>	El mestre fa una selecció acurada del corpus d'aula per permetre als infants que puguin escollir llibres de qualitat per al projecte de Padrins lectors, dels quals formen part com a padrins i, per tant, implica que han de fer una preparació profunda de la	<i>Ús de la biblioteca de l'aula, del centre i de l'entorn proper com a espai de trobada d'activitats literàries compartides i com a element impulsor de comunitats lectores.</i>	Com a classe, i hauria de venir d'una organització de centre, cal definir com s'estructuraran les activitats literàries, marcant moments per a la lectura autònoma, per a l'intercanvi de llibres, per a visites a la biblioteca del barri o la població i per a la

			il·lustrador que..., perquè és del mateix autor que..., perquè l'estil és molt proper a..., etc. #CO		lectura del llibre escollit per poder fer de model amb els fillols.		promoció d'activitats literàries diverses. #CO
C7 C8	6	<i>Reconeixement de les dades bàsiques d'un llibre (persones autores, il·lustradores, editorial, col·lecció) en el context de les lectures d'aula i de la biblioteca, amb acompanyament.</i>	Amb el grup s'elabora un registre dels llibres que es llegeixen (tant novel·les, com àlbums il·lustrats, reculls de poesia, etc.) per tenir l'itinerari lector compartit del grup. Si es considera oportú, es pot proposar l'elaboració d'un registre individual.	<i>Reconeixement de les dades bàsiques d'un llibre (persones autores, traductores, adaptadores, il·lustradores, editorial, col·lecció) en el context de les lectures d'aula i de la biblioteca, de forma progressivament autònoma.</i>	El mestre explica, amb claredat i de manera reiterativa, els diferents elements que té el llibre com a suport físic: cobertes, guardes, portada, etc., i se'n fa una feina d'anàlisi segons la funció que volen marcar, especialment si els paratextos (tot el que és al llibre, però que no forma part de la història) esdevenen peritextos (entren a la història).	<i>Reconeixement de les dades bàsiques d'un llibre (persones autores, traductores, adaptadores, il·lustradores, editorial, col·lecció, localitat i any d'edició), en contextos variats i de forma autònoma.</i>	El mestre pot presentar la infografia Les parts d'un llibre , elaborada pel Termcat. Es pot penjar a la classe i, després de revisar-la en grup, es pot plantejar el concurs de buscar llibres que destaquin per l'originalitat en alguns dels seus elements. Les guardes dels àlbums il·lustrats poden jugar-hi un bon paper.

C5 C7 C8	7	<i>Espectura de textos literaris senzills (rodolins, endevinalles, contes...) a partir de models coneguts i analitzats, amb acompanyament.</i>	Després d'haver analitzat diferents endevinalles i comprendre la relació entre el text que es mostra, la seva possible ambigüitat, etc., els alumnes escriuen endevinalles per parelles que després resoldran en grup. #EE	<i>Espectura de textos narratius i poètics a partir de models coneguts i analitzats, utilitzant recursos literaris, amb progressiva autonomia.</i>	Després de fer un treball sobre comprensió del poema «Els llibres», de Joana Raspall, mitjançant preguntes literals, inferencials i crítiques, els infants escriuen un poema sobre algun objecte quotidià que els sigui familiar emprant textures del llenguatge poètic i recursos propis del gènere. #EE	<i>Espectura de textos narratius i poètics a partir de models coneguts i analitzats, utilitzant recursos literaris de manera original i amb riquesa lèxica, de forma autònoma.</i>	Ja a 6è, els alumnes han pogut tenir una bona experiència entre llibres narratius. Ara se'ls pot proposar crear el seu llibre. Serà un <i>llibre nou</i> que a finals de curs regalaran a l'escola, com a agraïment pels anys viscuts al centre. #EE
C7 C8	8	<i>Exploració de les il·lustracions i de la relació que s'estableix amb el text en els àlbums il·lustrats, amb acompanyament.</i>	En totes les lectures que el docent fa en veu alta al grup, les imatges esdevenen objecte d'anàlisi per identificar quina informació aporten respecte del text: si el complementen, si van més enllà, si el contradiuen, etc. És especialment rellevant en el cas dels àlbums il·lustrats (Els il·lustrats: una descoberta, diverses veus). #CO	<i>Exploració i interpretació de les il·lustracions i de la relació que s'estableix amb el text en els àlbums il·lustrats, amb acompanyament.</i>	A partir de títols d'autors com ara Mac Barnett i Jon Klassen, els infants busquen, per mitjà de la conversa literària, quins elements narratius aporten les il·lustracions i com es relacionen amb el text a través de la contradicció, l'ampliació, etc., i com aquesta relació genera humor, paròdia, sorpresa o tensió, entre d'altres. #CO	<i>Exploració i interpretació de les il·lustracions i de la relació que s'estableix amb el text en els àlbums il·lustrats, de forma progressivament autònoma.</i>	Es proposa, a partir d'exemples, fer recerca en llibreries o biblioteques per analitzar la diferència entre un àlbum il·lustrat i un conte il·lustrat. Per parelles, se'ls proposa seleccionar-ne un de cada i exposar a la resta els arguments que els han dut a classificar-los d'aquella manera. #CO

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Educació
i Formació Professional**